Bijlage 1 Afwegingskader investeringen sociale basis

Voor het versterken van de sociale basis in de stad heeft de gemeenteraad in totaal 4 miljoen euro extra per jaar beschikbaar gesteld voor de periode 2026-2029. We zetten dit geld in om de sociale basis op orde te brengen (spoor 1), de sociale basis in de stad verder te versterken (spoor 2) en om de eigen inzet van de gemeente in de beweging naar versterken van de sociale basis te faciliteren (spoor 3).

De in het afwegingskader opgenomen doelen en criteria functioneren als het ware als drie 'zeven' om ideeën en voorstellen voor versterking van de sociale basis te kunnen prioriteren en keuzes te maken:

1. In welke mate draagt de voorgestelde maatregel bij aan maatschappelijke vragen op het gebied van de drie hoofddoelen van de Koers sociaal domein?
2. In welke mate draagt de voorgestelde maatregel specifiek bij aan een of meer van de vier gestelde prioriteiten voor versterken sociale basis?
3. In welke mate draagt de maatregel bij aan de beweging naar herstel van het gewone leven in het gewone leven?

Afwegingskader voor besluiten over versterken sociale basis

De gemeenteraad heeft voor de periode 2026-2029 ingestemd met een structurele investering van 4 mln. euro in de sociale basis (raadsbesluit Perspectiefnota_2026-2029.pdf, juli 2025). Hiermee zet Zwolle een vervolgstap in de eerder ingezette beweging in het sociaal domein naar herstel van het gewone leven in het gewone leven. We vinden daarbij vaker duurzame oplossingen in de sociale basis zelf, we benutten specialistische hulp om die beweging te ondersteunen en organiseren – indien nodig – specialistische hulp zo dicht mogelijk bij de leefwereld van inwoners. Om die beweging de komende bestuursperiode verder handen en voeten te geven, zetten we in op de drie sporen:

1. Sociale basis op orde: borgen dienstverlening
2. Investeren in de sociale basis in de stad
3. Versterken sturing en organisatie beleid sociale basis

Spoor 1: Sociale basis op orde

Afgelopen jaren zijn de budgetten voor de sociale basis ondanks indexatie onvoldoende meegestegen om de dienstverlening op peil te houden, vooral als gevolg van hogere prijsstijgingen en wegvallende incidentele rijksmiddelen. Een deel van de investering benutten we daarom om de sociale basis structureel op orde te brengen qua beschikbare capaciteit bij partners in de sociale basis. Tegelijk blijven we kritisch volgen in hoeverre de bestaande inzet bijdraagt aan de geschetste beweging. Wat werkt willen we versterken, wat niet werkt beëindigen.

Spoor 2: Investeren in de sociale basis in de stad

We benutten de investering in de sociale basis ook om meer te doen van wat werkt en ruimte te maken om te leren en te experimenteren gericht op verdere versterking van de sociale basis in de stad. De Koers sociaal domein [Document Zwolle - Koers Sociaal domein 2024-2030 - iBabs Publieksportaal] en de in samenspraak met partners in de sociale basis vastgestelde focus (kader) is daarbij richtinggevend. Met behulp hiervan maken we in samenspraak met partners in de sociale basis verdere keuzes.

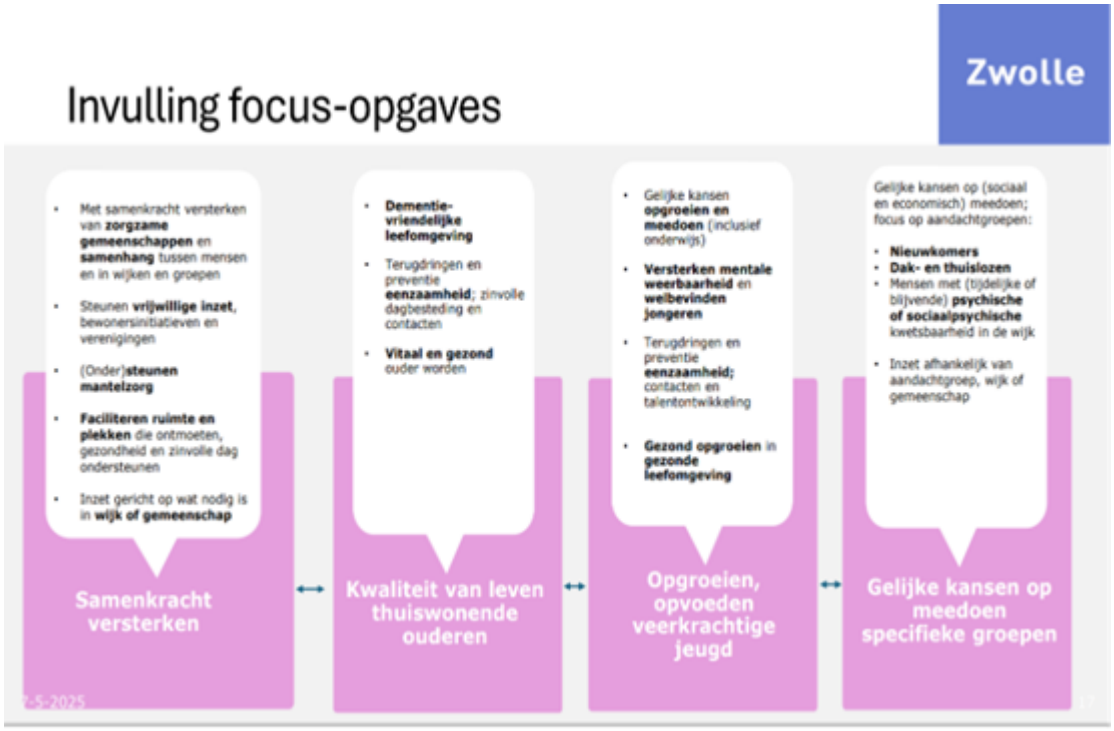

Spoor 3: ondersteunende inzet voor versterking sociale basis
De kracht van de sociale basis is dat deze laagdrempelig is en uitgaat van de intrinsieke en elkaar versterkende motivatie van inwoners, vrijwilligers en betaalde krachten. In Zwolle hebben we een relatief sterke sociale basis. Die willen we optimaal benutten en waar nodig verder versterken. Daarom zetten we in op gezamenlijk leren en ontwikkelen door inwoners, partners en gemeente, zowel op stedelijk als op wijkniveau. We faciliteren daarom de opgave sociale basis en de monitoring daarvan.

Hoe gaan we dit beoordelen?
Op grond van de *Koers sociaal domein* en de focuspunten voor versterking van de sociale basis zijn dit de belangrijkste doelen en criteria:

1. In welke mate draagt de voorgestelde maatregel bij aan maatschappelijke vragen op het gebied van:
- Bestaanszekerheid: zoals armoedebestrijding, schuldenaanpak, toegang tot werk of dagbesteding (Participatie);
- Kansengelijkheid: bijvoorbeeld projecten gericht op onderwijs, jeugdontwikkeling, sport of cultuurparticipatie;
- Gezondheid en welbevinden: initiatieven die bijdragen aan mentale en fysieke gezondheid, preventie, en laagdrempelige zorg?

2. In welke mate draagt de voorgestelde maatregel specifiek bij aan:
- Versterken van samen-kracht;
- Kwaliteit van leven van thuiswonende ouderen;
- Opgroeien, opvoeden, veerkrachtige jeugd;
- Gelijke kansen op meedoen voor specifieke groepen?

3. In welke mate draagt de maatregel bij aan de beweging naar herstel van het gewone leven in het gewone leven door:

- Beweging naar de voorkant (AZWA) en daardoor vermindering van het noodzakelijk beroep op specialistische hulp/zorg door inzet van andere, duurzame oplossingen voor door inwoners ervaren problemen (ander aanbod);
- Versterking van de sociale basis op het gebied van omgang met door inwoners ervaren problemen waardoor inwoners vaker zelf en samen oplossingen vinden (anders omgaan met vragen);
- Normaliseren van hulp: ondersteuning organiseren in het gewone leven (hulp erbij halen), licht waar mogelijk, specialistisch waar nodig (betere schikbaarheid aanbod);
- Gelijkwaardige toegang tot zorg voor iedereen (AZWA) als die toch nodig is als antwoord op door inwoner ervaren problemen (betere bereikbaarheid aanbod).
- Lagere kosten voor (specialistische) hulp door het voorkomen van niet noodzakelijk beroep op die hulp en/of door efficiëntere organisatie van samenwerking rondom door inwoners ervaren problemen: collectief waar kan, individueel waar nodig (anders organiseren aanbod).

We gebruiken deze doelen en criteria om voorstellen te toetsen en te prioriteren voor spoor 2 en daarbinnen specifiek voor inzet van het innovatiebudget (0,5 mln. euro per jaar). Ze functioneren daarmee als drie ‘zeven’ om ideeën en voorstellen voor versterking van de sociale basis te kunnen prioriteren. We doen dit in nauwe samenspraak met het Bestuurlijk Overleg sociale basis.

We werken toe naar een nieuw evenwicht in de Zwolse sociale basis in 2029. De uitgaven ten laste van het investeringsbudget sociale basis zullen daarom vooral (meerjarig) incidenteel zijn en pas 2029 worden omgezet in structurele afspraken.